

ความคิดเห็นของแพทย์ใช้ทุนในโรงพยาบาลชุมชน เกี่ยวกับการศึกษาด้วยตนเอง
จากแถบวีดิทัศน์ทางการแพทย์

นางทัศนารณ์ กุณฑลลักษมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

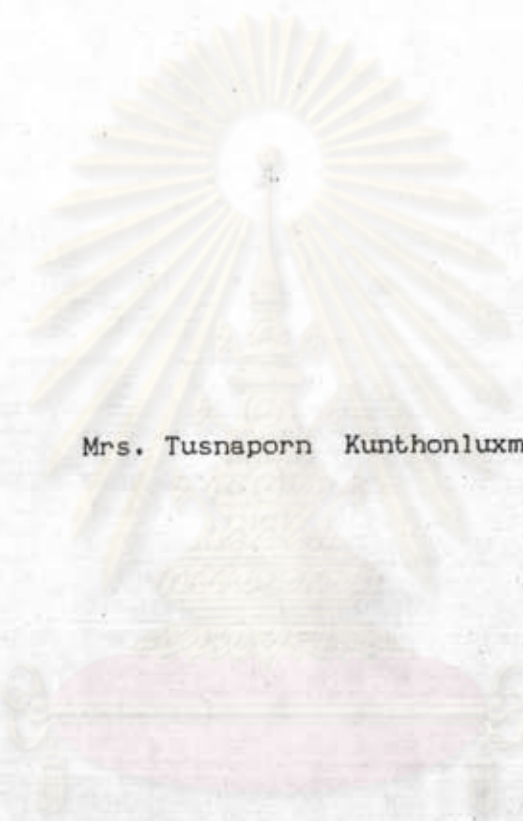
ISBN 974-577-769-2

ลิขสิทธิ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016304

I 10306134

OPINIONS OF COMPULSORY DOCTORS IN COMMUNITY HOSPITALS
CONCERNING SELF-STUDY USING MEDICAL VIDEOTAPES

Mrs. Tusnaporn Kunthonluxme

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-769-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของแพทย์ใช้ทุนในโรงพยาบาลชุมชน เกี่ยวกับการศึกษา
ด้วยตนเองจากแถบวิถีทัศน์ทางการแพทย์

โดย

นางทัศนารณ์ กุณฑลลักษณ์

ภาควิชา

โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์วิรุจน์ สีลาพฤกษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท)

.....
(รองศาสตราจารย์วิรุจน์ สีลาพฤกษ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตานันท์ มลิทอง)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

.....
(อาจารย์นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ)

ทัศนการณ์ กุณฑลลักษณ์ : ความคิดเห็นของแพทย์ใช้ทุนในโรงพยาบาลชุมชน เกี่ยวกับการศึกษาด้วยตนเองจากแถบวีดิทัศน์ทางการแพทย์ (OPINIONS OF COMPULSORY DOCTORS IN COMMUNITY HOSPITALS CONCERNING SELF-STUDY USING MEDICAL VIDEOTAPES) อ.ที่ปรึกษา:รศ.วิรุจน์ สีลาพฤกษ์, 84 หน้า.

ISBN 974-577-769-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของแพทย์ใช้ทุนในโรงพยาบาลชุมชน เกี่ยวกับการศึกษาด้วยตนเองจากแถบวีดิทัศน์ทางการแพทย์ ในด้านรูปแบบ เนื้อหา และแนวทางการนำเสนอ ซึ่งจะเป็ประโยชน์แก่การผลิตแถบวีดิทัศน์สำหรับแพทย์ใช้ทุน ใช้ศึกษาค้นคว้า ขณะปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และก้าวทันวิชาการใหม่ ๆ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแพทย์ใช้ทุนรุ่นที่ 18 ของกระทรวงสาธารณสุข ในพื้นที่ 17 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 95 คน จาก 95 โรงพยาบาล เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังนี้

1. แพทย์ใช้ทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 54.74 เคยศึกษาจากแถบวีดิทัศน์ทางการแพทย์ด้วยตนเอง แหล่งบริการที่ใช้มากที่สุดคือ จากคณาจารย์ที่คณะแพทย์ แถบวีดิทัศน์ที่นำมาศึกษามีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ไม่ทราบแหล่งให้บริการวีดิทัศน์
2. แพทย์ใช้ทุนส่วนใหญ่เห็นว่าแถบวีดิทัศน์ทางการแพทย์เป็นสิ่งที่จำเป็น และมีประโยชน์มาก จึงต้องการให้กระทรวงสาธารณสุขเร่งดำเนินการเพื่อให้มีแถบวีดิทัศน์สำหรับศึกษาด้วยตนเองโดยเร็ว โดยเฉพาะในหัวข้อเรื่อง ภาวะฉุกเฉินทางกุมารเวชศาสตร์
3. แพทย์ใช้ทุนเห็นว่าแถบวีดิทัศน์ทางการแพทย์ ควรนำเสนอในรูปการสาธิต โดยบอกขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้คือ ประวัติผู้ป่วย-การวินิจฉัย-เครื่องมือ,ยา-ปฏิบัติรักษา-สรุปข้อควรระวังและการติดตามอาการ ทั้งนี้ควรมีความยาว 20-30 นาที
4. แพทย์ใช้ทุนมีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาด้วยตนเอง จากแถบวีดิทัศน์ทางการแพทย์ คือ การขาดแหล่งบริการ และเห็นว่าควรมีหน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบด้านบริหารและบริการโดยตรง

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

TUSNAPORN KUNTHONLUXMEE : OPINIONS OF COMPULSORY DOCTORS IN
COMMUNITY HOSPITALS CONCERNING SELF-STUDY USING MEDICAL
VIDEOTAPES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VIROON LEELAPRUTE
84 PP. ISBN 974-577-769-2

The purpose of this research was to study opinions of compulsory doctors in community hospitals concerning self-study using medical videotapes. The study group consisted of 95 compulsory doctors in 95 community hospitals from seventeen provinces in north-eastern region. Collect data by using questionnaires. Statistical treatment of the data included percentage, mean and standard deviation. The findings are :

1. Medical videotapes were found to be commonly used by 54.74 percent of compulsory doctors. Most videotapes were available from the department of medical. Their quality was good. The compulsory doctors had little or no information about videotapes which were available for their use.
2. A majority of the compulsory doctors agreed that medical videotapes were necessary and useful. They suggested that Ministry of Public Health should support production especially videotape in the topic of Pediatric Emergency.
3. Demonstration was the most preferred format of medical videotapes. The presentation should start with patients' record-diagnosis-equipments and drug-treatments-suggestions and follow-up. The videotapes should be 20-30 minutes.
4. Most compulsory doctors lack of videotape service office and they preferred the responsible office to administer and service videotapes for them.

ภาควิชา ใสคห้ศนศกษา
สาขาวิชา ใสคห้ศนศกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์วิรุจน์ สิวลาฤทธิ์ ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ชี้แจงช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มทำวิจัยจนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิดานันท์ มลิทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณะตะกั่วทุ่ง อาจารย์นายแพทย์สุวิทย์ วิบูลผลประเสริฐ ประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ตามลำดับ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์และตรวจสอบชี้แนะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเป็นที่เรียบร้อย โดยเฉพาะอาจารย์นายแพทย์สุวิทย์ วิบูลผลประเสริฐ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุข ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุขที่กรุณาให้รายละเอียดและข้อมูลต่าง ๆ ขอขอบคุณอาจารย์สุวรรณ สันยรัตน์ และอาจารย์ชาลิณี เอี่ยมศรี แห่งกองฝึกอบรม สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ขอขอบคุณอาจารย์พูนสุข หิงคสานนท์ กองสาธารณสุขภูมิภาค ขอขอบคุณแพทย์ใช้ทุนรุ่นที่ 18 ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูล

ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือจนผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยนี้เป็นผลสำเร็จ

ทัศนากรณ์ กุณฑลลักษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	7
	คำจำกัดความของการวิจัย	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
2	วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความเป็นมาของโรงพยาบาลชุมชน	9
	กำเนิดโรงพยาบาลชุมชน	9
	โครงสร้างการบริหาร	12
	ขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบ	18
	ประวัติการศึกษาด้านแพทยศาสตร์ของไทย	20
	การจัดสรรแพทย์ทุนรัฐบาล	22
	แพทย์ใช้ทุน	24
	โครงการพัฒนาแพทย์ใช้ทุน	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3	วิธีดำเนินการวิจัย	29
	ตัวอย่างประชากร	29
	กลุ่มตัวอย่าง	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
	การวิเคราะห์ข้อมูล	31
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
	สรุปผลการวิจัย	53
	อภิปรายผลการวิจัย	54
	ข้อเสนอแนะ	56
	บรรณานุกรม	57
	ภาคผนวก	61
	ประวัติผู้เขียน	84

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน	33
2	แสดงจำนวนและร้อยละของงานในหน้าที่รับผิดชอบในโรงพยาบาลชุมชน	34
3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของ โรงพยาบาลชุมชนที่ปฏิบัติงาน	34
4	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีศึกษาค้นคว้า เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับ คนไข้ต้องตัดสินใจ	35
5	แสดงจำนวนและร้อยละของแหล่งความรู้ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน	36
6	แสดงจำนวนและร้อยละของโรคหรืออาการเจ็บป่วยที่พบบ่อย	37
7	จำนวนและร้อยละของปัญหาที่หนักใจเมื่อปฏิบัติงานระยะแรก	38
8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ การศึกษาด้วยตนเองจากแถบวิดิทัศน์ทางการแพทย์	39
9	แสดงจำนวนและร้อยละของแหล่งที่มาของแถบวิดิทัศน์ทางการแพทย์	39
10	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะ เนื้อหาแถบวิดิทัศน์ที่ศึกษา	40
11	แสดงจำนวนและร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับระดับความ ยากง่ายของเนื้อหา	40
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของ กลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับคุณภาพของแถบวิดิทัศน์ที่ชม	41
13	แสดงจำนวนและร้อยละของลำดับวิธีการเลือกแถบวิดิทัศน์	41
14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยศึกษาจากแถบวิดิทัศน์ จำแนกตามวิธีการชมแถบวิดิทัศน์	42
15	แสดงจำนวนและร้อยละของวิธีการเตรียมตัวก่อนชมแถบวิดิทัศน์ ทางการแพทย์	42
16	แสดงจำนวนและร้อยละของกิจกรรมหลังจากชมแถบวิดิทัศน์ทางการแพทย์ ...	43
17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้ที่ได้จากการ ชมแถบวิดิทัศน์ทางการแพทย์	43
18	แสดงจำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ไม่ได้ชมแถบวิดิทัศน์ทางการแพทย์	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความยาวที่เหมาะสมของแถบวิดิทัศน์ทางการแพทย์	45
20	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบรายการที่เหมาะสมกับการผลิตรายการวิดิทัศน์ทางการแพทย์	46
21	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลำดับเรื่องของแถบวิดิทัศน์ทางการแพทย์	47
22	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับเสียงบรรยายประกอบแถบวิดิทัศน์ทางการแพทย์	48
23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับหัวข้อความรู้ทางการแพทย์ที่ต้องการแถบวิดิทัศน์	49
24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับข้อเสนอนะในการดำเนินการผลิตและบริการสื่อวิดิทัศน์ทางการแพทย์	51

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย